

STARA AMERIKA

- Indijanci so prva ljudstva, ki so poseljevala Ameriko
- Prvi Ameriko odkrijejo nomadski lovci na mamute-prečkajo zamrznjeno Beringovo ožino
- Začela so se sestavljati plemena
- Najbolj razvita plemena so: Olmeki, Tolteki, Azteki, Maji in Inki
- Danes prebivajo indijanci le še v rezervatih

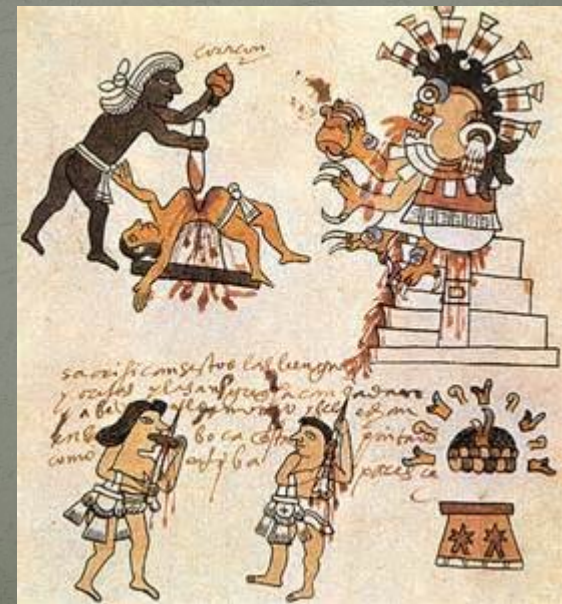

AZTEKI

- Nomadsko ljudstvo na severu amerike
- Glavno mesto Tenochtitlan, ki so ga postavili po prerokbi boga vojne v 13. stoletju
- Njihovo kraljestvo na jugu segalo do ozemlja Majev
- Kasneje izumrlo zaradi ...

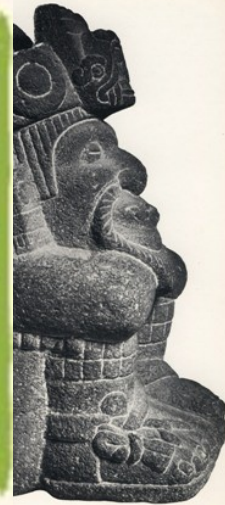
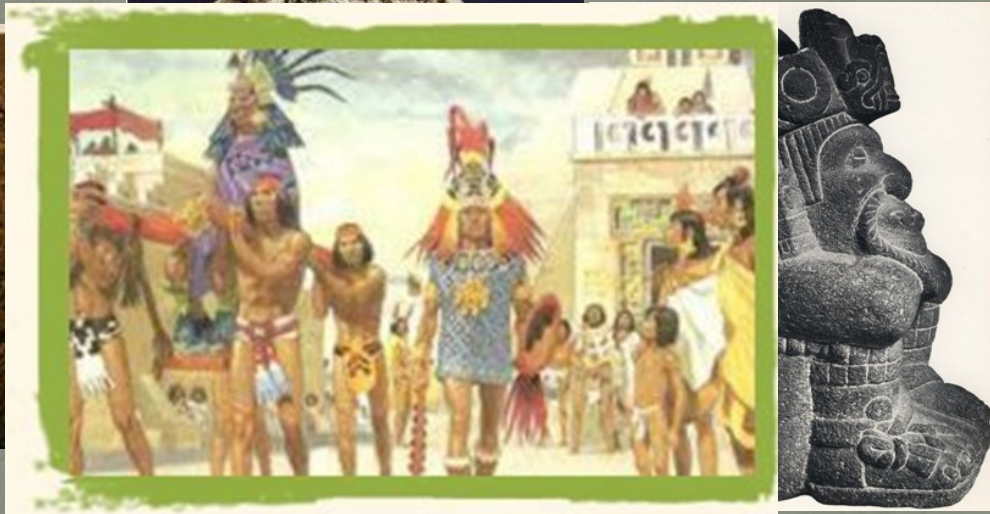
- Žrtvovali ljudi svojim bogovom
- Vrhovni bog- Bog Sonca
- Verjeli so, da Bog Sonca vsak dan potuje čez nebo, ponoči pa se vrne v podzemlje. Če ne bi žrtvovali ljudi, bi Sonce prenehalo sijati in svet bi se pogreznil v temo.

- Osnovna hrana je bila koruza, ostalo pa ribe, rakci in črvi
- Za starejše Azteke je bilo značilno da so bili bolj spoštovani in so imeli pravico piti alkoholne pijače
- Gospodarski temelj Azteške države je bilo poljedelstvo: namakanje, izsuševanje; koruza, fižol, kakav in bombaž ter tkalstvo.

- Poznali so slikopis, koledar, razvili so umetnost, rezbarstvo, kamnoseštvo, arhitekturo. Gradili so predvsem palače in piramide, ki so jih porisovali s stensko poslikavo. Izdelovali so kipe ter nakit.

- Družba je bila razredno razslojena (izvajali so tudi suženjstvo) in je bila zasnovana na družinskem sorodstvu in prijateljstvu.

MAJI

- Ozemlje, na katerem so živel, Gvatemalo, Honduras ter polo
- Mesta so bila postavljena globoko v džunglo, na nedostopne kraje do kamor ne vodi nobena cesta, zato obstaja hipoteza, da predniki Majev prihajajo iz vesolja
- Hipotezo potrjuje tudi to, da Maji niso poznali kolesa in so za prevoz težkih kamnov za izgradnjo svojih piramid poznali lažji, nam nepoznan način prevoza

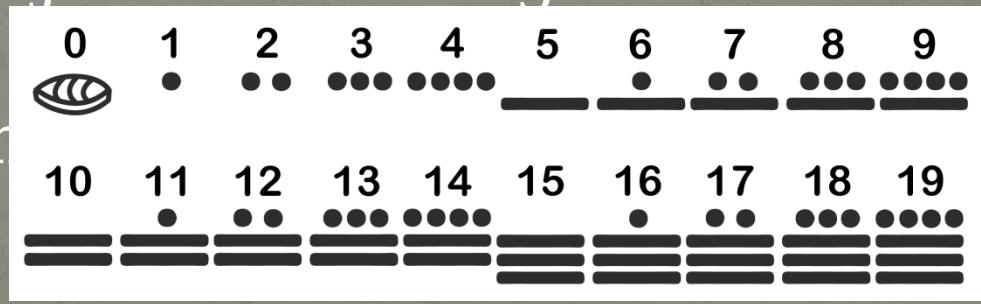

- Dosegli so velike uspehe v astrofiziki in matematiki
- Izračunali so trajanje leta na Venusu in Marsovu ter sestavili tabelo sončnih dni, ki so jo uvedli kot dvojni koledar, ki je lahko tudi napovedal
- Izračunali so natančno dolžino leta in niso uvedli prestopnega leta

TRINAJST MESEČNI KOLEDAR

Mesec 1 *	Mesec 2 **	Mesec 3 ***
1 2 3 4 5 6 7 726 727 728 729 730 731 732	1 2 3 4 5 6 7 823 824 825 826 827 828 829	1 2 3 4 5 6 7 920 921 922 923 924 925 926
8 9 10 11 12 13 14 830 831 832 833 834 835 836	8 9 10 11 12 13 14 838 839 840 841 842 843 844	8 9 10 11 12 13 14 937 938 939 940 941 942 943
15 16 17 18 19 20 21 838 839 840 841 842 843 844	15 16 17 18 19 20 21 846 847 848 849 850 851 852	15 16 17 18 19 20 21 945 946 947 948 949 950 951
22 23 24 25 26 27 28 846 847 848 849 850 851 852	22 23 24 25 26 27 28 853 854 855 856 857 858 859	22 23 24 25 26 27 28 953 954 955 956 957 958 959
Mesec 4 ****	Mesec 5 —	Mesec 6 —
1 2 3 4 5 6 7 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040	1 2 3 4 5 6 7 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137	1 2 3 4 5 6 7 1228 1229 1230 1231 1232 1233 1234
8 9 10 11 12 13 14 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048	8 9 10 11 12 13 14 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145	8 9 10 11 12 13 14 1236 1237 1238 1239 1240 1241 1242
15 16 17 18 19 20 21 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048	15 16 17 18 19 20 21 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153	15 16 17 18 19 20 21 1246 1247 1248 1249 1250 1251 1252
22 23 24 25 26 27 28 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054	22 23 24 25 26 27 28 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160	22 23 24 25 26 27 28 1252 1253 1254 1255 1256 1257 1258
Mesec 7 —	Mesec 8 —	Mesec 9 —
1 2 3 4 5 6 7 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166	1 2 3 4 5 6 7 1257 1258 1259 1260 1261 1262 1263	1 2 3 4 5 6 7 1354 1355 1356 1357 1358 1359 1360
8 9 10 11 12 13 14 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173	8 9 10 11 12 13 14 1264 1265 1266 1267 1268 1269 1270	8 9 10 11 12 13 14 1361 1362 1363 1364 1365 1366 1367
15 16 17 18 19 20 21 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173	15 16 17 18 19 20 21 1270 1271 1272 1273 1274 1275 1276	15 16 17 18 19 20 21 1367 1368 1369 1370 1371 1372 1373
22 23 24 25 26 27 28 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179	22 23 24 25 26 27 28 1276 1277 1278 1279 1280 1281 1282	22 23 24 25 26 27 28 1373 1374 1375 1376 1377 1378 1379
Mesec 10 —	Mesec 11 —	Mesec 12 —
1 2 3 4 5 6 7 1282 1283 1284 1285 1286 1287 1288	1 2 3 4 5 6 7 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385	1 2 3 4 5 6 7 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482
8 9 10 11 12 13 14 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295	8 9 10 11 12 13 14 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392	8 9 10 11 12 13 14 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489
15 16 17 18 19 20 21 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295	15 16 17 18 19 20 21 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398	15 16 17 18 19 20 21 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495
22 23 24 25 26 27 28 1295 1296 1297 1298 1299 1300 1301	22 23 24 25 26 27 28 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404	22 23 24 25 26 27 28 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501
Mesec 13 —	13 mesecev in pu 28 dni vsaka +1 dan izven časa =360 dni nimalnega Solarnega lunarnega koledarja	
1 2 3 4 5 6 7 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508	1 2 3 4 5 6 7 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606	1 2 3 4 5 6 7 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703
8 9 10 11 12 13 14 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515	8 9 10 11 12 13 14 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613	8 9 10 11 12 13 14 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710
15 16 17 18 19 20 21 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515	15 16 17 18 19 20 21 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619	15 16 17 18 19 20 21 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716
22 23 24 25 26 27 28 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521	22 23 24 25 26 27 28 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625	22 23 24 25 26 27 28 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722

+1
"Dan izven časa"
7/25
slavljenje miru
skladi kulturo in
umetnosti

- Temelj gospodarstva je bilo poljedeljstvo, na izkrčenih čistinah so gojili koruzo, fižil, papriko, buče in manioko. Niso imeli udomačenih živali
- Maji so imeli veliko bogov, za katere so se žrtvovali. Najpomembnejši so bili tisti na nebu, na zemlji in pod njo. Rituali in obredi, ki jih izvajajo neke vrste šamani, so povezani s cikli narave in vesolja. Cikle so opazovali in

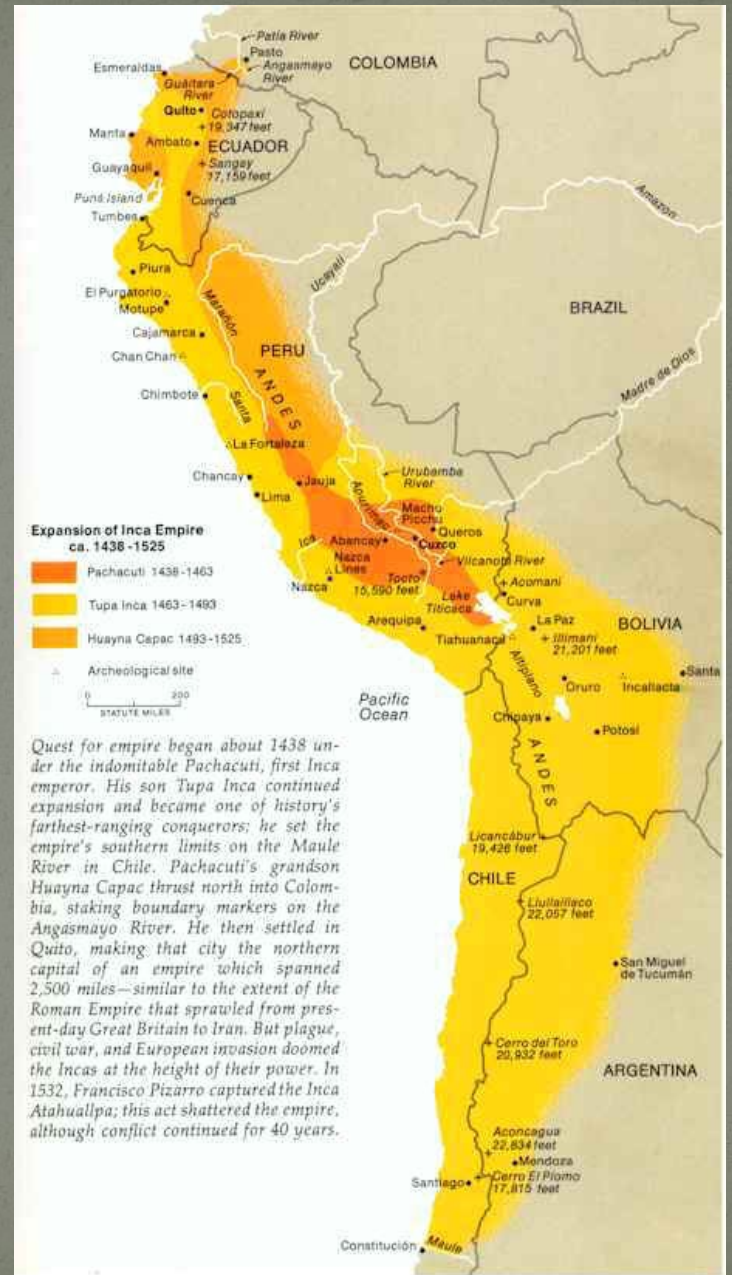
da
v

- Vse majevsko ozemlje je bilo na gosto poseljeno, vendar ni šlo za prava mesta, temveč prej za središča zbiranja, kjer so stale javne zgradbe: templji, svetišča, observatoriji, tržnice. Prebivalci so živeli več kilometrov stran
- Majevsko kulturo so uničili Španci v Jukatanskih vojnah. Ker so Maji po uničenih vasi, njihovih potomcev veliko v Mehiki

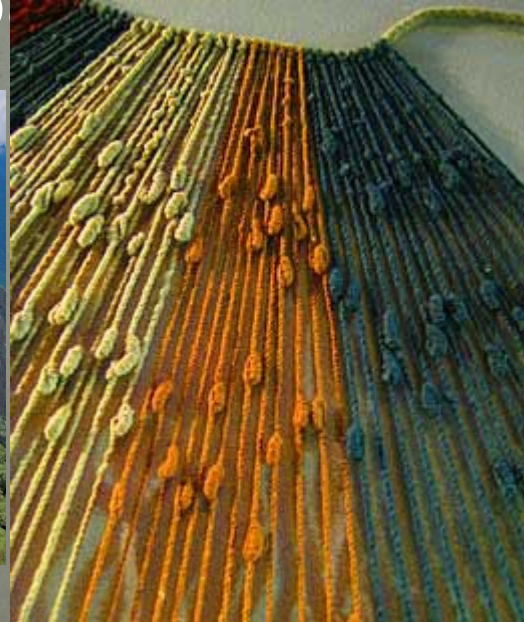

INKI

- Inki so pričeli svoj obstoj kot pleme v 12. st.
- Po ustanovitvi mesta so začeli mirno osvajati in priključevati druga ljudstva pod svoje cesarstvo
- V svojem višku je Inkovsko kraljestvo zavzemalo današnji Peru, Bolivijo, Ekvador, dele Čila, Argentine in Kolumbije
- Prestolnica je bil mesto Cuzco, do katerega so vodile vse ceste. Njegov poglavar je bil absolutni vladar imenovan Inka

- Niso poznali pisave, verjetno pa je, da so se sporazumevali s pomočjo vzorcev v tekstilu, šteli pa s pomočjo vozlov na vrvicah (kipu)
- Imeli so zelo razvito tkalstvo- predelovali so lamjo volno in bombaž

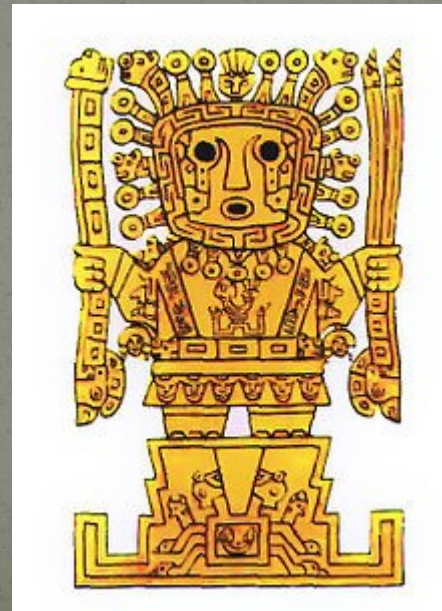
- Njihova najpomembnejša umetnost je bila arhitektura. Stavbe so delali iz izklesanih kamnov, ki so se zaradi posebnega načina gradnje tesno prilegali in bili tako zelo stabilni.

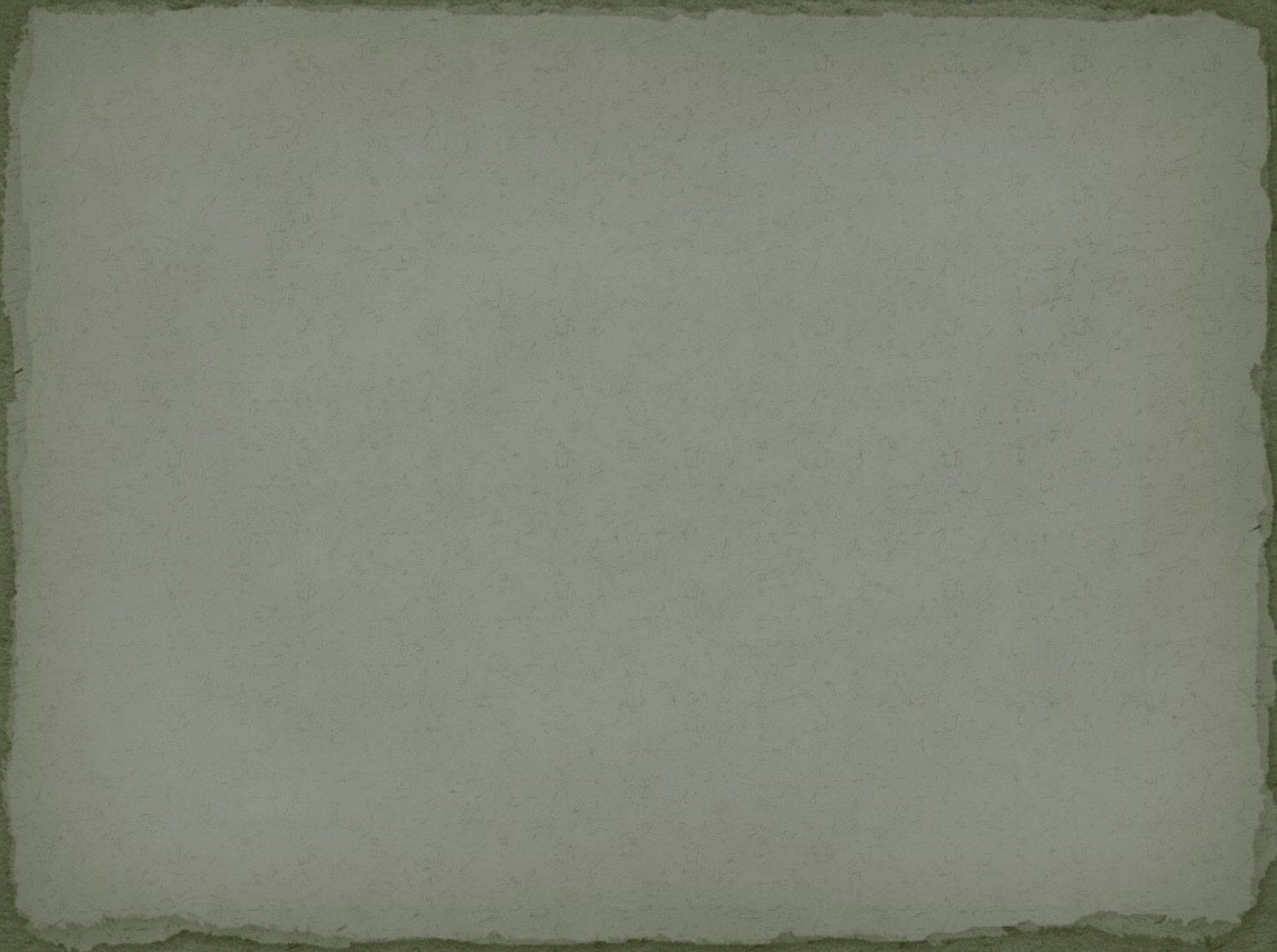

- Glavna gospodarska panoga je bilo poljedeljstvo: koruza, krompir, koka, bombaž in živinoreja lame. Uporabljali so sistem namakanja in gnojenja. Uporabljali so t.i. terasasto kmetijstvo. Polja so obdelovali ročno

- Inki so imeli razvito kovinarstvo. Orodje ter orožje so izdelovali iz bakra in brona. Tudi operirali so lobanje (trepanacija) in okončine z bronastimi orodji
- Častili so Boga Stvarnika sveta in Mater Zemljo, ter Očeta Sonce,

VIRI

- *Velike kulture sveta 2. knjiga- Islam- Kitajska- Japonska- Stara Amerika* (MOHORJEVA ZALOŽBA, 1999)
- Nougier; *V času Majev, Aztekov in Inkov* (ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA; Ljubljana 1991)
- *Ažvednik* (ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA; Ljubljana 2010)
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Inki>
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Maji>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Azte%C5%A1ka_civilizacij_a
- http://web.sc-celje.si/tomi/seminarske2008/Kulture/Denis_Pertinac/INKOVSKO_CESARSTVO.htm